

von GANDER im Virgental und von Dr. TOUTON in Jaufentale entdeckt.

Hier mag angefügt werden, dass sich das nordische *H. diaphanum* FRIES (*H. laevigatum* — *vulgatum*) als in den Tiroler Alpen und bis in die Westschweiz verbreitet erwies; ja dasselbe dürfte einen wohl überhaupt in den Alpen verbreiteten Typus darstellen, da nach ZAHL's neuester Ansicht auch ein Teil unseres «*H. ramosum*» u. «*H. subramosum*» dem *H. diaphanum* wesensverwandt ist. Umgekehrt vermute ich, dass das von HUTER im Pustertal und am Jaufen (an letzterer Stelle von mir auch noch in einer *var. subconicum* M. et. Z.) entdeckte *H. conicum* A.-T. (*H. umbellatum* — *lanceolatum* resp. *prenanthoides*) im Grunde einen nordischen, dort selbst noch wenig beachteten resp. in seinem Wesen zu wenig erkannten Typus (vgl. Oesterr. bot. Zeitschr. 1903 p. 461) darstellt.

Trient, am 18. April 1904.

Felsorolja azon *Hieraciumokat*, melyeket eddig a Szudeták bennszülöttéinek tekintettek, s melyek újabb kutatások szerint a keleti Alpeseken is előfordulnak.

Apró közlemények. — Kleine Mitteilungen.

Terem-e *Saxifraga biflora* All. Magyarországon? A *Saxifraga biflora* HEUFFEL (Enum. plant. Banatus 74. o) a Szarkó-hegy alatti Gropa Bisztri havasi völgy szikláiról említí.

Különböző okok, melyek között nem a legutolsó az, hogy HEUFFEL herbariumában általa szedett *Saxifraga biflora* példa nincsen, hogy tehát HEUFFEL maga e növényt sohasem szedte, azt gyaníttatják, hogy Enumeratiojának adata a régebb ROCHEL-félén (Plant. Ban. rar. és Bot. Reise in d. Banat 77. o.) alapszik. Már pedig ROCHEL szarkói példái, mint magam meggyőződhettem, nem a valódi *Saxifraga biflora*, hanem a *Saxifraga oppositifolia* L.-t képviselik.

Wächst *Saxifraga biflora* All. in Ungarn? *Saxifraga biflora* wird von HEUFFEL Enum. plant. Banatus p. 74 von den Felsen des Hochalpentales Gropa Bisztri unter dem Berg Szarkó angegeben. Verschiedene Gründe, unter welchen nicht als letzter der Umstand genannt werden muss, dass in HEUFFEL's Herbar kein von ihm gesammeltes Exemplar dieser Art vorliegt, dass also HEUFFEL diese Art niemals selbst gefunden hat, lassen vermuten, dass sich diese einzig allein auf die ältere Angabe ROCHEL's Plant. rar. Ban. u. Bot. Reise i. d. Ban. p. 77 stützt.

ROCHEL's *Saxifraga biflora* ist nun, wie ich mich an den von ihm am Szarkó gesammelten Exemplaren überzeugen konnte,

Mivel ezen növénynek országunkban más előfordulási helyét nem említik, a nyugoti *Saxifraga biflora* ALL., melynek hazai előfordulása ellen növénygeographiai okok is szólnak, a Magyar Flórából törlendő.

Degen.

A Ranunculus polyphyllus W. K. Budapest mellett. Ezen, hazánk moesarainak kiszáritásával arányban gyérülő ritka fajt egy, valamikor a budapesti egyetem herbarium birtokában volt száritott példa tanúsága szerint, a mult század harminczaos éveiben GERENDAY találta volt poesolyákban Pomáz mellett. (Borb. Budap. és körny. növ. 1879. 130. old.) Azóta sokan keresték, de nem sikerült senkinek e növényt megtalálnia.

F. év május hó 16-án egy THAISZ Lajos és BAÁN Lajos urakkal közösen tett kiránduláson végre reabukkantunk a pomázi «Kőhegy» tetején levő poesolya szélén. Ezen hegycsúcsen lejtőjén is több érdekes s a főváros környékén ritka növényt találtunk. p. o az *Arenaria graminifolia* SCHRAD.-t (a fóthi Somlóhegyen s Szent-Endrén a Demir-kapú felé is terem!). A Kőhegy tetején *Audrosace elongata* L. és *Diplachne serotina* (L.) is terem. 1901-ben egy közösen tett kirándulás alkalmával BORBÁS tanár úr itt a *Campauula macrostachya* W. K.-t is meg-

nicht die echte Art dieses Namens, sondern *S. oppositifolia* L. Da nun die Angabe dieser Pflanze auf der Alpe Szarkó in Südingarn die einzige unseres Landes war, ist die westliche *Saxifraga biflora* ALL., deren Vorkommen in Ungarn schon aus pflanzengeograph. Gründen nicht wahrscheinlich war, aus der Flora unseres Landes zu streichen. Degen.

Ranunculus polyphyllus W. K. bei Budapest. Diese seltene Art, welche im gleichen Schritte mit der Austrocknung der Sümpfe unseres Landes immer spärlicher wird, wurde nach einem einst im Besitze der budapester Universitätsherbars gewesenen Exemplar in d. 30-er Jahren des v. Jahrhunderts von GERENDAY in Tümpeln bei Pomáz entdeckt. (BORB. Budapest és körny. növ. 1879. p. 130).

Seitdem wurde sie von vielen gesucht, konnte aber nicht wiedergefunden werden.

Wir fanden sie endlich gelegentlich einer am 16. Mai I. J. mit Herrn L. THAISZ u. L. BAÁN gemeinschaftlich unternommene Excursion am Rande eines Tümpels auf dem Plateau des Berges «Kőhegy» bei Pomáz. Auf dem Ostabhang dieses Berges fanden sich auch einige in der Umgebung der Hauptstadt seltene Pflanzen, z. B. *Arenaria graminifolia* SCHRAD. (auch auf dem Sonlyóberg bei Fóth und Denirkapu bei Szt. Endre!) Auf dem Gipfel fanden wir *Audrosace elongata* L. und *Diplachne serotina* (L.), ebenda fand Prof. BORBÁS gelegentlich eines gemeinschaftlichen Aus-

találta, mely Szent-Endre körül ma már nagyon ritka.

Degen

fluges im J. 1901 auch die um Szent-Endre heute schon sehr seltene *Campanula macrostachya* W. K. Degen.

Abies larix L. sub Pinu, var. adenocarpa Borb. ined.
Inter *Abietem* et *Laricem* discrimen genericum nullum. Differentiae enim *Laricis*, ab autoribus adlatae, ad organa vegetationis pertinent, quibus tamen non nisi discrimen speciei appareat. Quod organum reproductionis, i. e. strobilum *Abietis* atque *Laricis* attinet, quibus discrimen generis praecipuum niteretur, inter *Laricem* atque *Abietem* discrepantia absoluta nulla, ideoque *Laricis* genus, organis vegetativis et phenologicis conditum, cum genere *Abietis* coniungo (*Abies larix* LAM. Cfr. A Kert 1903. 278).

Strobilus *Abietis Laricis* ex Willkommii Forstl. Fl. ed. 2, 1887, p. 139, semper glaber, squamis striatis, planis, hiantibus, margine undulatis. Ipse in declivibus circa Lueski atque Tátra-Lomnicium *Laricis* speciem strobilis paulo minoribus ($1\frac{1}{2}$ — $2\frac{dm}{cm}$ lg.), sphaericis legi, squamis strobili dorso minus striatis, non glabris, ino glandulis brevibus stipitatis inspersis, aut in strobilo plurienni rudimentis earum ± remanentibus, apice rotundatis, margine + concavis, non undulatis, strobili pedunculo brevi aceroso. Exemplaribus meis congrua est *Pinus Ledebourii* resp. *Larix Ledeb.* (an etiam RUPR.?) JANKA et RÖMER exsicc. in monte Csahlou (Čeahlau), 5500' alt. s. m. lecta. *Larix sibirica* ex WILLK. l. c. foliis acerosis longioribus (3—5 cm lg.), strobilis maioribus, 3—4 cm lg. squamis dense velutino-pubescentibus, etiam maturis conspicue tomentosis differt. *L. sibiricam* LED. tamen authenticam comparare nequeo.

Var. *adenocarpam* etiam in Tiroli centr. (in valle Pfitsch. 7000' alt. s. m., *Pinus Larix* KERN. exsicc.) lectam vidi.

Abies Ledebourii RUPR. 1845, quum jam *Ab. sibirica* LED. antiquior esset, jure prioritatis *A. pseudolarix* STEUD. Nomencl. II. 338, 1841 dicenda.

Borbás.

Convolvulus silvaticus W. et K. Erdélyben. BAUMGARTEN Hunyadmegye erdeiből és ligeteiből (En. I. 145.) a *Convolvulus silvaticus* W. et K.-t is közli, SIMONKAI szerint azonban herbariumából hiányzik (En. 400.) s ezen az alapon mint kétes faj szerepel Erdély flórájában. A dévai Várhegy keleti oldalán eserjés helyeken a *Convolvulus silvaticus* W. et K. bőven nő és pompás nagy fehér virágai val a sétálók figyelmét már rég

Convolvulus silvaticus W. et K. in Siebenbürgen. BAUMGARTEN (En. I. p. 145) erwähnt diese Pflanze aus den Wäldern u. Auen des Hunyader Comitatus, da jedoch Belegexemplare in seinem Herbarium fehlen, führt SIMONKAI (En. p. 400) diese Art als zweifelhaft für die siebenb. Flora an. Doch kommt sie am Ostabhang des Déva-er Schlossberges an buschigen Stellen zahlreich vor, und hatte durch ihre prächtigen

magára vonta. Az innen való példányok minden tekintetben egyeznek a leírással, azért BAUMG. adatai is helyesnek látszanak és a W. et K. faja Erdély flórájának is polgára, szaporítván azon bánsági fajok számát, melyek Hunyadmegyebe is átjönnek.

Péterfi Márton.

grossen, weissen Blumen schon lange die Aufmerksamkeit der Spaziergänger auf sich gezogen. Die von hier stammenden Exemplare stimmen mit der Beschreibung vollkommen überein, bestätigen auch die BAUMGARTEN-sche Angabe und vermehren zugleich die Zahl jener Pflanzen, welche aus dem Banate in das Hunyader Comitat eindringen.

M. Péterfi

Cornus australis C. A. Mey. Bull. physico-mathem. ac. St.-Pétersbourg III. 372, 1844. «foliis... concoloribus setis (brevibus) sparsis adpressis bipartitis sebris» a *C. sanguinea* «foliis subtus patentibus simplicibus hirtis» geographice non separatur. In Tauria meridionali (*C. austr.* RADDE in herb. Musei Transs.), nec non prope Lebadiam Boeotiae (ORPHANIDES) *C. sanguinea* L. certissima. Descriptionem *C. citrifoliae* WAHL. Isis XXI. 982, quo cum *C. australis* conjugitur. comparare non possum.

Borbás.

Bulbocodium ruthenicum
Bge. a Duna és a Tisza
között.

Ezen érdekes és ritka fajt TEODOROVITS Ferenc m. kir. erdőmester Királyhalmán fedezte fel, ahol évek óta szorgalommal és szerencsével kutatja kerületének gazdag Flóráját. s ahonnan alkalmam volt néhány igen szépen száritott példányt látnom, más ritka növények társaságában, melyeket nevezett erdőmester úr szintén Királyhalma (Szabadka mell.) vidékén gyűjtött. Kiemelem a következőket:

Scorzonera parviflora, *Blackstonia serotina* (Koch), *Tussilago Farfara* L., *Arabis auriculata* LAM., *Alyssum desertorum* STAPF, *Crocus reticulatus* STEV., *Colchicum arenarium* W. K., *Corispermum nitidum* Kit. u. *canescens* Kit., *Kochia scoparia* (L.), *Astragalus dasyanthus* u. *austriacus* JACQU., *Parnassia palustris* L., *Adonis vernalis* L., *Campanula sibirica* L., *Festuca ruginosa* W. K., *Vinca herbacea* W. K., *Trifolium montanum* L., *Gnaphalium luteo-album* L., *Silene multiflora* EHR., *Stachys palustris* L., *Utricularia vulgaris* L., *Epipactis palustris* L. u. *latifolia* L., *Gagea pusilla* SCHULT.,

Bulbocodium ruthenicum
Bge. zwischen der Theiss und
der Donau.

Der kön. ung. Forstmeister Franz TEODOROVITS in Királyhalom, der sich seit Jahren mit Fleiss und Glück mit der reichen Flora seines Gebietes beschäftigt, entdeckte diese interessante und seltene Pflanze in der Umgebung von Királyhalom, in der Nähe von Szabadka, von wo ich einige sehr schön präparierte Exemplare nebst anderen seltenen Pflanzen zu Gesicht bekam. Unter diesen mögen hier genannt werden:

Orchis coriophora L. u. *palustris* JACQU., *Anagallis coerulea* SCHREB.,
Alsine verna (L.), *Dianthus serotinus* W. K. n. *diutinus* KIT.,
Mentha Wierzbickiana OP., *Althaea micrantha* WIERZB., *Achillea*
crustata VENT., *Tribulus orientalis* KERN., *Centaurea Tauscheri* KERN.,
Hordeum Gussonianum PARL., *Berteroa incana* (L.), *Iris arenaria*
W. K. *Alkanna tinctoria* v. *parviflora* BORB. Degen.

Hazai botanikai dolgozatok ismertetése.*)

Referate über ungarische botan. Arbeiten.**)

Dr. Tuzson János: «A bükkfa korhadása és konzerválása.» A m. kir. földművelésügyi minister kiadványa. Budapest, 1904. lexic. 8., 90 old., 16 szövegközti ábrával s 3 színes táblával.

A jóuevű szerző az előszóban rövid indokolását adja aunknak, hogy mik sarkalták őt ezen már nemzetgazdaszáti szempontból is valóban közérdekű, igen beses tanulmányának közrebesztására. Előre is jelezhetjük, hogy e dolgozatát a szakközönség a legnagyobb elismeréssel fogja fogadni.

A bükkfa hazánkban a legelterjedtebb fanem, és sokféle hasznai, a melyeket nyújt, igen értékessé teszik.

A jeles szerző ezen művének tárgyalásánál a következő fejezeteket használja:

A bükkfa boneztani szerkezete. Itt világos és körülmenyes előadása nagyban hozzá járul ahhoz, hogy a tudományos erdészeti mai niveau-jával a

Dr. Johann Tuzson: «Ueber das Modern und die Conserverung des Buchenholzes.» Herausgegeben vom kön. ung. Minister für Landwirtschaft. Budapest, 1904. Lex.-Oct. 90 S., 16 Abbild. u. 3 Chromatafeln.

Der verdiente Verf. giebt in der Einleitung kurz die Gründe an, welche ihn zur Publication dieser schon vom nation.-ökonomischen Standpunkte aus wichtigen, höchst wertvollen Studie veranlasst haben. Wir sind überzeugt, dass innere Fachleute diese Arbeit mit grösster Anerkennung begrüssen werden.

Die Buche ist der verbreitetste Baum unseres Landes, seiner vielfältigen Verwendung verdankt er seinen hohen Wert.

Verf. bearbeitet den Stoff in folgenden Capiteln :

Anatomische Structur des Buchenholzes. Die klare und ausführliche Behandlung dieses Capitels wird es selbst Anfängern ermöglichen, sich auf kür-

*) Tisztelettel felkérjük a t. szaktársakat, hogy megjelent b. dolgozataikat ismertetés céljából szerkesztőségiinközö (Budapest, VI., Városligeti fasor 20/b) beküldeni sziveskedjenek.

**) Wir ersuchen unsere geehrten Herren Fachgenossen um Einsendung ihrer neu erschienenen Arbeiten behufs Referates an die Redaction des Blattes (Budapest, VI., Városligeti fasor 20/b).

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1904

Band/Volume: [3](#)

Autor(en)/Author(s): Degen Árpád von, Borbas [Borbás] Vincenz von,
Peterfi Marton [Martin]

Artikel/Article: [Apró közlemények. - Kleine Mitteilungen. 215-219](#)